

GEMEENTE GEMERT-BAKEL

KADERNOTA 2021

Inhoudsopgave

1. INLEIDING	5
1.1 ALGEMEEN	5
1.2 LEESWIJZER	5
1.3 PROCEDURE BEHANDELING KADERNOTA	5
1.4 RESULTATEN KADERNOTA 2021	6
1.5 STRUCTURELE BATEN EN LASTEN KADERNOTA 2021 T.B.V. BEOORDELING PROVINCIE	6
1.5 ONZEKERHEDEN IN KADERNOTA 2021	6
2. FINANCIËLE POSITIE GEMEENTE	8
2.1 INLEIDING	8
2.2 AL GENOMEN RAADSBSLUITEN	8
2.3 JAARREKENING 2019	8
2.4 RISICO'S	9
2.5 TOEZICHT PROVINCIE	10
2.6 CORONACRISIS	11
3. UITGANGSPUNTEN BEGROTING 2021 – 2024	16
3.1 INLEIDING	16
3.2 BASISCIJFERS BEGROTING 2021-2024	16
3.3 UITGANGSPUNTEN RAMING DRIE DECENTRALISATIES SOCIAAL DOMEIN	21
3.4 RESERVES EN VOORZIENINGEN	23
3.5 TARIEVEN 2021	23
3.6 FISCALE ONTWIKKELINGEN	25
3.7 ONDERSCHIED BEGROTING EN MEERJARENRAMING	26
4. DOORKIJK 2021 - 2024	27
4.1 INLEIDING	27
4.2 BESLUITVORMING GEMEENTE NA VASTSTELLING BEGROTING 2020-2023	27
4.3 VERBONDEN PARTIJEN	27
4.4 KOSTENSTIJGINGEN	28
4.5 BIJSTELLINGEN MET EEN VERPLICHT KARAKTER	30
5. TOTAALOVERZICHT	31

1. Inleiding

1.1 Algemeen

De gemeenteraad formuleert normaliter in het voorjaar de kaders voor de volgende begrotingsjaren in de Kadernota. Dit als voorbereiding op de Begroting later in het jaar.

De coronacrisis zal echter een sterke invloed hebben op de te maken beleidsmatige en financiële keuzes van de gemeente voor 2021. Het financiële en inhoudelijke beeld wordt te zeer geraakt door de gevolgen van de coronacrisis om een Kadernota 2021 aan te bieden in de vorm zoals dit de afgelopen jaren gebruikelijk was. De coronacrisis kan veel onderdelen van onze Begroting raken. Niet alleen in 2020 maar juist ook de jaren daarna. Het Centraal Planbureau (CPB) heeft onlangs scenario's geschetst van de economische impact van het virus. In drie van de vier scenario's is de neergang dieper dan in de crisis van 2008/2009.

Dit allemaal naast de al bestaande onzekerheden die de drie decentralisaties in de zorg met zich meebrengen. Tot voor kort waren deze 3d's het onderwerp wat gemeenten op financieel gebied het meeste bezig hield. Met de coronacrisis is het onderwerp niet van tafel. Integendeel, het Sociaal Domein is een van de beleidsgebieden waar de crisis invloed op zal hebben.

Het is nog niet te voorspellen hoe lang de crisis zal duren en wat de impact daarvan zal zijn. De coronacrisis is een onverwachte gebeurtenis, die grote impact heeft op de jaarlijkse integrale afweging. Deze crisis overstijgt het lokale niveau. Gemeenten krijgen waarschijnlijk te maken met een groei van kosten en een daling van inkomsten. Het Rijk voorziet in compensatie maar zal nooit volledig de risico's van gemeenten kunnen afdekken. Gezien de onzekerheden heeft de Kadernota dit jaar daarom meer het karakter van een stand-van-zaken-nota gekregen. Zelfs normaliter stabiele uitgangspunten voor de komende begroting zoals loonontwikkelingen en inflatie kunnen de komende maanden nog flink wijzigen.

Er is nu al sprake van een verwacht tekort voor de komende jaren. Daar komt de onzekerheid door corona nog bovenop. Het voorstel is daarom om de discussie die normaal bij de Kadernota plaatsvindt te verschuiven naar de begroting in november. Dan zal er waarschijnlijk een beter beeld zijn van de financiële stand van zaken. Omdat er nog zoveel kan veranderen heeft het op dit moment geen zin de discussie te voeren over zaken als nieuw beleid en tarieven. Dat wil niet zeggen dat er de komende tijd niets gebeurt. Richting begroting zal op basis van de meest actuele informatie worden toegewerkt naar het mogelijk maken integrale afweging bij de Programmabegroting 2021.

1.2 Leeswijzer

De opbouw van de Kadernota 2021 is als volgt:

1. Algemene informatie en procedure behandeling Kadernota 2021 in gemeenteraad;
2. Financiële positie gemeente;
3. Uitgangspunten begroting 2021-2024;
4. Financiële doorkijk 2021-2024.

1.3 Procedure behandeling Kadernota

Omschrijving	Wanneer	Wie
Commissiebehandeling	16, 17, 18 juni 2020	Commissie
Beantwoording schriftelijke vragen	30 juni 2020	B&W
Behandeling Kadernota 2021	9 juli 2020	Raad

Bij het verschijnen van deze Kadernota 2021 waren de resultaten van de meicirculaire 2020 nog niet bekend.

1.4 Resultaten Kadernota 2021

Omschrijving	2021	2022	2023	2024
Saldo Kadernota 2021 na bijstellingen	866N	852N	577N	839N

Bedragen * € 1.000

In hoofdstuk vier wordt de opbouw van dit bedrag nader toegelicht. Op de laatste pagina van deze Kadernota is een cijfermatige samenvatting opgenomen.

Per 31-12-2019 is het benodigde weerstandsvermogen bereikt. Daarom is de jaarlijkse storting van € 250.000 ten behoeve van de opbouw van het weerstandsvermogen met ingang van 2021 komen te vervallen in deze Kadernota.

1.5 Structurele baten en lasten Kadernota 2021 t.b.v. beoordeling Provincie

De gemeenteraad heeft de wettelijke taak een begroting vast te stellen die structureel en reëel in evenwicht is (gemeentewet artikel 189). Daarom beoordeelt de provincie de begroting niet op het saldo zoals opgenomen in paragraaf 1.4 maar op het saldo van de structurele baten en lasten.

Worden alle begrotingsjaren sluitend gemaakt met incidentele voordelen dan vormt dat namelijk een belangrijk risico voor de langere termijn. De inzet van incidentele voordelen is niet onuitputtelijk. Bij incidentele voordelen moet gedacht worden aan de inzet van reserves en opbrengst uit verkoop panden. Het structurele saldo van deze Kadernota bedraagt:

Omschrijving	2021	2022	2023	2024
Structurele saldo Kadernota	1.422N	1.046N	731N	993N

Bedragen * €1.000

Om te vallen onder het normale repressieve toezicht van de provincie dient uiterlijk 2024 de begroting reëel en structureel sluitend te zijn.

Basis voor het structurele saldo is de Begroting 2020-2023 waar op pagina 128 het structurele saldo is toegelicht. Dit aangevuld met de mutatie van het saldo van deze Kadernota. Ook zijn er twee nieuwe incidentele lasten voor 2021 meegenomen in het structurele saldo. Het effect daarvan is relatief beperkt met € 73.000 voor 2021.

Tenslotte komt de provincie met een nieuwe richtlijn hoe kapitaallasten te verwerken in het structurele saldo. Bij investeringen starten we met af te schrijven in het jaar na ingebruikname en niet in het jaar zelf. De provincie ziet dat als incidentele baten. Met ingang van 2021 hoeft dat waarschijnlijk maar voor 50% als incidentele baten in het structurele saldo te worden opgenomen. Voorheen was dat 100%. Met deze aanpassing is rekening gehouden. In juli 2020 komt de provincie met een definitieve handreiking hiervoor.

1.5 Onzekerheden in Kadernota 2021

Gezien alle onzekerheden heeft deze Kadernota meer het karakter van een stand-van-zaken-nota gekregen. Naast de al genoemde coronacrisis en drie decentralisaties in de zorg is er ook nog de herverdeling gemeentefonds per 2022. Gezien de mogelijke impact worden ze hier in de inleiding kort aangestipt. Een uitgebreidere toelichting op deze onzekerheden is verderop in de Kadernota opgenomen.

Effecten coronacrisis

Het Centraal Planbureau (CPB) heeft eind maart vier scenario's geschetst van de economische impact van het coronavirus in 2020 en 2021. De scenario's hanteren verschillende uitgangspunten voor de duur van de contactbeperkingen en de diepte van de economische doorwerking. In alle scenario's resulteert een recessie. In het lichtste scenario veert de economie al in het derde kwartaal van 2020 weer op, in het zwaarste scenario ontstaan er ook problemen in de financiële sector en stijgt de werkloosheid tot 9,4% in 2021. In drie van de vier scenario's is de neergang dieper dan in de crisis van 2008/2009.

Dit geeft meer onzekerheid op verschillende onderdelen in deze Kadernota. Bijvoorbeeld de ontwikkeling van prijzen/lonen, inkomsten en het weerstandsvermogen. Zie paragraaf 2.6 voor een nadere toelichting.

Effecten herverdeling gemeentefonds per 2022

Voor 2021 stond een herverdeling gemeentefonds op het programma. In de voorstellen die begin 2020 op tafel lagen ging grofweg tweederde van de gemeenten er op achteruit (lees de plattelandsgemeenten). De overige gemeenten gingen er bij de herverdeling op vooruit (lees de steden). De resultaten waren dermate ingrijpend dat minister Knops besloten heeft de herverdeling naar 2022 uit te stellen en zich te beraden over nadere voorstellen.

Het adviesbureau wat voor onze gemeente de algemene uitkering uitrekent (Pauw) heeft plattelandsgemeenten geadviseerd uit te gaan van een nadeel van € 25 per inwoner in 2022 en € 50 per inwoner structureel vanaf 2023. Dit betekent voor ons een nadeel in jaarschijf 2022 van € 775.000 en een jaarlijks nadeel van € 1.555.000 vanaf 2023.

Al voor de coronacrisis stonden begrotingen van gemeenten onder druk. In 2019 en 2020 zijn daarover diverse landelijke publicaties geweest. Daar komt nu de onzekerheid van corona bij. Daar bovenop ook nog eens een herverdeling van het gemeentefonds trekt dan een heel zware wissel op de financiën van veel gemeenten. Het is afwachten hoe het Rijk hier mee omgaat.

Volgens de huidige planning worden in de decembercirculaire 2020 de daadwerkelijke effecten per 2022 van de herverdeling duidelijk. Zie ook paragraaf 3.2 onderdeel k.

Onzekerheid Sociaal Domein

Het Sociaal Domein omvat omvangrijke openeinderegelingen binnen de begroting. Een procentuele stijging kan in absolute bedragen een flink beslag leggen op de beschikbare middelen van de gemeente. De risico's bij de Wmo nemen toe. Invoering van het abonnementstarief heeft een aanzuigende werking op Huishoudelijke ondersteuning blijkt zowel lokaal als landelijk. Daarnaast zijn er meer dan gemiddeld stijgende cao-lonen.

Ook aan de inkomstenkant zijn er onzekerheden. Met ingang van 2020 en verder ontvangen gemeenten geen aparte loon- en prijscompensatie voor het Sociaal Domein meer. Gemeenten moeten het voor de loon- en prijsstijgingen in het Sociaal Domein nu doen met het algemene accres van de algemene uitkering. Dit geeft meer onzekerheid dan de vorige systematiek die specifiek was toegesneden op het Sociaal Domein.

Wij hebben in deze Kadernota een prognose benoemd van de lasten vanaf 2021 maar kunnen nog geen voorspelling doen van de compensatie via de algemene uitkering.

In paragraaf 3.3 van deze Kadernota wordt het Sociaal Domein nader toegelicht.

2. Financiële positie gemeente

2.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt de financiële positie van de gemeente nader toegelicht. Dat is de basis voor de Kadernota 2021.

2.2 Al genomen raadsbesluiten

De huidige begroting is de Begroting 2020-2023 zoals door de gemeenteraad vastgesteld op 7 november 2019. Deze begroting kende de volgende saldi (exclusief jaarlijkse storting in het weerstandsvermogen):

Omschrijving	2021	2022	2023	2024
Begrotingssaldo 7 november 2019 (exclusief storting weerstandsvermogen)	408V	527V	796V	540V

Bedragen * €1.000

Na 7 november 2019 heeft de gemeenteraad nog een aantal besluiten genomen met een structureel karakter. Deze zijn:

- 4^e financiële rapportage 2019;
- 1^e financiële rapportage 2020;
- Beleidsplan openbare verlichting 2020-2028;
- Renovatie sporthal Molenbroek;
- Beheerplan sportparken 2020-2023.

Ook de structurele effecten van de voorstellen “2^e financiële rapportage 2020” en “Microsoft licenties” zijn meegenomen in deze Kadernota. Daar dient de gemeenteraad echter nog wel een besluit over te nemen. De begrotingswijzigingen “Aanschaf dienstauto blauwe BOA” en “Overdracht woonwagens” hebben geen effect op het saldo van de begroting. De Begroting 2020-2023 en de daarna genomen raadsbesluiten vormen het vertrekpunt van de Kadernota 2021.

2.3 Jaarrekening 2019

De Jaarrekening 2019 sluit met een positief saldo van € 1.362.000. Via resultaatbestemming bepaalt uw gemeenteraad de bestemming van dit overschot. Bij de aanbidding van de Jaarrekening 2019 is u voorgesteld hiervan € 962.000 te storten in een risicoreserve corona.

Het overgrote deel van de verschillen in de Jaarrekening is incidenteel van aard. De structurele bijstellingen uit de Jaarrekening 2019 zijn meegenomen in de 1^e en 2^e financiële rapportage 2020 en in de voorliggende Kadernota 2021.

Het positieve saldo van de Jaarrekening 2019 van € 1.362.000 is exclusief:

- Storting van € 2.147.595 in de Algemene reserve bouwgrond in de Jaarrekening 2019. De Algemene reserve bouwgrondexploitatie stijgt daarmee naar € 7.353.374 per 31-12-2019;
- Storting van € 500.000 in 2019 in de Algemene reserve ten behoeve van opbouw weerstandsvermogen. Had deze storting niet plaatsgevonden dan was het resultaat van de Jaarrekening 2019 € 500.000 hoger geweest.
- Het saldo van alle door de gemeenteraad vastgestelde begrotingswijzigingen in 2019 van € 256.092 positief.

Zowel de Algemene reserve, de Algemene reserve bouwgrondexploitatie als de nieuw voorgestelde Risicoreserve corona zijn bedoeld als achtervang voor risico's en behoren tot het weerstandsvermogen. Per 31-12-2019 is het aanwezige weerstandsvermogen toereikend. Zie hiervoor de volgende paragraaf 2.4. Daarbij is ook een doorkijk gemaakt naar de stand van het weerstandsvermogen per juli 2020.

2.4 Risico's

Weerstandsvermogen per 31-12-2019

In de Jaarrekening 2019 is het benodigde weerstandsvermogen berekend op € 8.029.047. Aanwezig is een weerstandsvermogen van € 8.392.374. Dit betekent dat er per 31-12-2019 afdoende weerstandsvermogen aanwezig is. Het weerstandsvermogen bepaalt in hoeverre de gemeente in staat is de financiële gevolgen van toekomstige risico's op te vangen. Het aanwezige weerstandsvermogen kan bestaan uit de volgende onderdelen.

Bestandsdelen	Incidenteel	Structureel
Algemene Reserve(s)	x	
Bestemmingsreserve	x	
Onbenutte belastingcapaciteit		x
Vrije begrotingsruimte	x	x
Kostenreductie		x

Wij rekenen voor het aanwezige weerstandsvermogen enkel met de Algemene reserve(s). De overige onderdelen nemen wij voorzichtigheidshalve niet mee in de berekening. De stand van zaken is als volgt per 31-12-2019:

Benodigd weerstandsvermogen	€ 8.029.047
Aanwezige weerstandsvermogen per 31-12-2019	€ 8.392.374
Stand Algemene reserve na alle raadsbesluiten in 2019	€ 1.039.000
Algemene reserve bouwgrond 31-12-2019	€ 7.353.374
Nog te bestemmen saldo Jaarrekening 2019	€ 1.362.000
Voorstel naar risicoreserve corona	€ 962.000

Het aanwezige weerstandsvermogen per 31-12-2019 is daarmee toereikend.

Doorkijk naar weerstandsvermogen per juli 2020

Zoals vermeld bedraagt het weerstandsvermogen per 31-12-2019 € 8.392.374. Daarin zijn de bestemming van de Jaarrekening 2019 en de resultaten tot nu toe uit 2020 nog niet meegenomen. Deze voordelen vallen namelijk pas in boekjaar 2020. Het betreffen:

- Het positieve saldo "Jaarrekening 2019" bedraagt € 1.362.000. Daarvan wordt bij de resultaatbestemming voorgesteld om € 962.000 te storten in een risicoreserve corona;
- Het overschot in jaarschijf 2020 van de "Begroting 2020-2023" bedraagt € 417.000;
- Het voordeel van het raadsbesluit "Beheerplan Openbare verlichting" van € 247.416;
- Het voordeel van de "4^e financiële rapportage 2019" van € 15.936;
- Het voordeel van de "1^e financiële rapportage 2020" van € 364.350;
- Het voordeel van het raadsbesluit "Beheerplan sportparken 2020-2023" van € 43.041;
- Het nadeel van de "2^e financiële rapportage 2020" van afgerond € 702.869;
- Het voorstel "Microsoft licenties" geeft voor jaarschijf 2020 een nadeel van € 24.916.

Al deze voordelen zijn op basis van genomen raadsbesluiten en geven een toevoeging van € 360.435 aan de Algemene reserve. Dit geeft de volgende doorkijk.

Benodigd weerstandsvermogen	€ 8.029.047
Aanwezige weerstandsvermogen per 31-12-2019	€ 8.392.374
Voordelen 2020	€ 360.435
Totaal per juli 2020	€ 8.752.809
Risicoreserve corona	€ 962.000
Doorkijk naar weerstandsvermogen per juli 2020	€ 9.714.809

Jaarlijkse storting in weerstandsvermogen

Op 5 april 2012 is de 'Visie herstelplan eigen vermogen 2012-2025' vastgesteld door de gemeenteraad. De jaarlijkse storting in de Algemene reserve ten behoeve van opbouw weerstandsvermogen bedroeg oorspronkelijk € 1.100.000 in 2013 en is afgebouwd naar een jaarlijks bedrag van € 250.000 in 2020. Nu afdoende weerstandsvermogen aanwezig is vervalt de nog geraamde storting van € 250.000 met ingang van 2021.

Onzekerheden

Zoals in paragraaf 1.5 toegelicht zijn er op dit moment drie grote onzekerheden voor het financieel beleid van de gemeente. Dat zijn de effecten van de coronacrisis, de herverdeling gemeentefonds per 2022 én de 3d's.

Voor de herverdeling gemeentefonds per 2022 en de 3d's zijn bedragen in het weerstandsvermogen opgenomen. Voor de mogelijke effecten van de coronacrisis nog niet omdat in dit stadium nog geen goede financiële inschatting te maken is van de (lange termijn) effecten. Vanuit het overschot van de jaarrekening is daar een risicoreserve corona gevormd van € 962.000.

2.5 Toezicht provincie

De gemeente valt voor de Begroting 2020-2023 onder het (normale) repressieve toezicht van de provincie. Criteria om ook voor 2021 weer onder het repressieve toezicht van de provincie te vallen zijn:

- Een positieve Algemene reserve;
- In de meerjarenbegroting 2021-2024 moet het begrotingsjaar of uiterlijk de laatste jaarschijf van de meerjarenraming structureel en reëel in evenwicht zijn;
- Begroting 2021-2024 inzenden voor 15 november 2020 en Jaarrekening 2019 voor 15 juli 2020.

Toetspunten provincie voor de gemeente Gemert-Bakel in de begroting 2021

In december 2019 heeft de provincie de begroting 2020 van de gemeente Gemert-Bakel goedgekeurd. In de goedkeuringsbrief is aangekondigd dat de provincie bij de begroting 2021 van Gemert-Bakel op de volgende twee onderdelen specifiek gaat toetsen:

- De mate waarin de gemeente de ingeslagen weg voor het herstel van het weerstandsvermogen heeft voorgezet;
- De mate waarin de bezuinigingen op de 3d's in de begroting 2020 gerealiseerd zijn richting de jaarschijven 2021-2024.

Weerstandsvermogen

Bij de Jaarrekening 2019 heeft de gemeente het benodigde weerstandsvermogen bereikt. Daarmee is aan de doelstelling uit de "Visie herstelplan eigen vermogen 2012-2025" voldaan. Doel van deze visie was om (uiterlijk) in 2025 weer over voldoende weerstandsvermogen te beschikken. Dat is nu gerealiseerd per 31-12-2019.

Bezuinigingen 3d's

In de Begroting 2020-2023 is een bezuiniging op de 3d's ingeboekt van € 480.000 in 2020 en structureel € 640.000 vanaf 2021. Om de bezuiniging van 2020 van € 480.000 te halen zijn er inmiddels verschillende stappen gezet. De op dit moment gerealiseerde bezuinigingsdoelstelling komt daarmee op een bedrag van € 412.000. Daarnaast zijn er op dit moment nog gesprekken gaande over de resterende bezuinigingsmogelijkheden. Helaas kunnen wij u daarvan op dit moment nog niet de exacte besparingsbedragen melden. Wij werken de rest van 2020 hard om zoveel mogelijk van de bezuinigingsdoelstelling te halen. Uw gemeenteraad wordt hierover geïnformeerd. In hoeverre voor 2021 een aanpassing nodig is voor de bezuinigingstaakstelling komt in beeld bij het vaststellen van de begroting van 2021. Op dit moment is de verwachting dat dit niet aan de orde zal zijn.

2.6 Coronacrisis

De coronacrisis zal een financieel effect op de gemeente hebben in 2020 alsmede in de jaren 2021 en verder. In welke mate is nu nog niet te voorspellen.

Financiële risico's die zich voordoen in 2020 gaan ten laste van het weerstandsvermogen. Vanuit het overschot van de jaarrekening is uit voorzichtigheidsprincipe voorgesteld een risicoreserve corona in het leven te roepen van € 962.000. Of dit afdoende is zal moeten blijken. In paragraaf 2.4 van deze Kadernota hebben wij u de stand van zaken van dat weerstandsvermogen aangegeven. De risico's van de coronacrisis zijn daar nog niet in verwerkt gezien alle onzekerheden hoe de crisis zich verder gaat ontwikkelen.

De financiële risico's kunnen invloed hebben op de Begroting 2021-2024.

Vier scenario's Centraal Planbureau

Het Centraal Planbureau (CPB) heeft eind maart 2020 vier scenario's geschetst van de economische impact van het coronavirus in 2020 en 2021. De scenario's hanteren verschillende uitgangspunten voor de duur van de contactbeperkingen en de diepte van de economische doorwerking. In alle scenario's resulteert een recessie. In het lichtste scenario veert de economie al in het derde kwartaal van 2020 weer op, in het zwaarste scenario ontstaan er ook problemen in de financiële sector en stijgt de werkloosheid tot 9,4% in 2021. In drie van de vier scenario's is de neergang dieper dan in de crisis van 2008/2009. In het najaar zal een indicatie afgegeven kunnen worden in welke van deze scenario's Nederland terecht is gekomen.

Gemeentefonds en corona

Een belangrijk deel van de inkomsten van de gemeente is afkomstig van het Rijk via het gemeentefonds (algemene uitkering en specifieke uitkeringen). In maart 2020 heeft de minister aangegeven dat de extra uitgaven die het Rijk doet in het kader van corona niet leiden tot extra inkomsten voor de gemeenten via het trap-op trap-af principe. Wel krijgt de gemeente middelen voor Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo). Dat zetten wij een-op-een door aan Senzer.

De minister heeft in maart 2020 ook aangegeven dat er geen korting op het gemeentefonds zal plaatsvinden om de huidige meerkosten van het Rijk af te dekken. Daar ligt op korte termijn daarom vooralsnog geen risico voor de gemeente.

Een langdurige recessie kan echter wel effect hebben op het gemeentefonds op de langere termijn. Daarom zijn VNG en het Rijk in gesprek om het accres te bevriezen voor de komende jaren. Dit is ook gedaan na de bankencrisis in 2008. Door het accres te bevriezen zijn gemeenten niet meer afhankelijk in de algemene uitkering van het trap-op trap-af principe. Als het Rijk de komende jaren noodgedwongen moet bezuinigen werkt dit niet door in een daling van de algemene uitkering. Daarnaast weten gemeenten waar ze aan toe

zijn wat betreft de inkomsten van het Rijk. Of het accres daadwerkelijk wordt bevroren en onder welke condities is afwachten.

Incidentele en structurele risico's

De gemeente loopt incidentele en structurele risico's op de volgende onderwerpen:

- Gemeentefonds langere termijn (zie vorige alinea);
- Debiteurenpositie;
- Inkomsten zoals belastingen, dividenden, leges, huren, rente;
- Bouwgrondexploitatie;
- Bedrijfsvoering van de gemeente;
- Meerkosten binnen het Sociaal Domein;
- Stijgende kosten gemeenschappelijke regelingen;
- Beroep van maatschappelijk middenveld op gemeente;

Debiteurenpositie

Als gevolg van faillissementen en oplopende persoonlijke schulden zal de oninbaarheid van debiteuren toenemen. Dit geldt ook voor belastingdebiteuren. Daarvoor is op 17 maart 2020 uitstel tot betalen verleend tot 31 mei 2020. Het later ontvangen van de inkomsten is geen risico voor de gemeente gezien de zeer lage rentestanden op dit moment. Een hogere oninbaarheid wel. Dit zijn voornamelijk incidentele risico's voor de huidige openstaande bedragen. Op het moment er een scenario optreedt van langdurige recessie zal ook oninbaarheid van toekomstige vorderingen gaan toenemen.

Inkomsten zoals belastingen, dividend, leges, huren en rente

De inkomsten in 2020 gaan dalen. Er zal in 2020 nu minder toeristenbelasting geïnd worden. De overnachtingen in de toeristische sector zijn in elkaar gezakt. Ook kan de crisis effecten hebben op de legesinkomsten. Dat kunnen lagere inkomsten zijn in kleinere legescategorieën zoals rijbewijzen en huwelijken maar ook in grotere legescategorieën, zoals omgevingsvergunningen als de woningmarkt of het bedrijfsleven tot stilstand komt.

Banken is opgeroepen om hun dividend later uit te keren. Als aandeelhouder van de BNG kan dit effect hebben op de inkomsten van onze gemeente. In de begroting staat structureel € 68.000 geraamd aan dividend. De dividenduitkering 2019 is door de BNG uitgesteld tot in elk geval oktober 2020. Uitstel van heeft geen financieel effect, afstel wel. Daarnaast zal een scenario van langdurige recessie invloed hebben op de dividenden van aankomende jaren.

Verder verhuren of verpachten wij panden, gronden en accommodaties aan particulieren, ondernemingen en verenigingen/stichtingen. Mogelijk is daar een gevolg waarneembaar gedurende 2020. Dit zelfde geldt voor leningen en garantstellingen die zijn verstrekt aan particulieren en verenigingen/stichtingen. Het risico neemt daar toe.

Begin mei heeft de minister bekend gemaakt dat gemeenten 90 miljoen euro krijgen om daarmee bij sportverenigingen kwijtschelding te kunnen geven voor de huren in de periode 15 maart tot en met 15 juni. Hoe deze 90 miljoen euro verdeeld gaat worden over de gemeenten is nog niet bekend. Aannemelijk is dat deze bijdrage verdeeld gaat worden door het Rijk via een vaste verdeelsleutel naar gemeenten en niet op afrekenbasis gezien de administratieve lasten.

Bouwgrondexploitatie

Tot voor de coronacrisis was er weer een stabiel groeiende economie en daarnaast een tekort aan woningen. De bouwgrondexploitatie heeft mede daarom een aantal goede jaren achter te rug waarin bij een aantal risicodossiers flinke stappen zijn gezet. Wat het effect van deze coronacrisis op de bouwgrondexploitatie zal zijn is onbekend en afhankelijk van welk economisch scenario zal optreden. Met name in de zwaardere scenario's kan het de

grondverkoop raken van zowel woningkavels als bedrijfskavels. Dit kan bijstelling van grondprijzen geven, renteverliezen en in het meest ongunstigste geval afwaarderingen.

De bouwgrondexploitatie is met name een risico voor de langere termijn. Het raakt de begroting van de gemeente niet direct omdat de bouwgrondexploitatie een gesloten financiering is. Wij rekenen bijvoorbeeld niet met winsten uit de bouwgrondexploitatie in onze begroting. Indirect kan het de begroting wel raken op het moment er verliezen worden geleden die afgedekt dienen te worden uit het weerstandsvermogen. Dat weerstandsvermogen dient dan later weer opgebouwd te worden, bijvoorbeeld door een jaarlijkse storting in de begroting. Met een geïnvesteerd vermogen van 28,7 miljoen euro per 31-12-2019 kan de impact groot zijn. Wij denken dat men name de bouwgrondexploitaties met bedrijfskavels geraakt kunnen worden (Smartpark Gemert en Keizersberg Elsendorp).

Bedrijfsvoering van de gemeente

De crisis kan de bedrijfsvoering van de gemeente raken. Met name in de toereikendheid van het personeelsbudget indien er groot verzuim ontstaat. Dan zal extra inhuur dienen plaats te vinden waarvoor geen financiële dekking is. Verder kan gedacht worden aan incidenteel extra investeringen in ICT om tijdens de contactbeperkingen het noodzakelijke digitale werken te ondersteunen of extra inzet op handhaving.

Meerkosten binnen het Sociaal Domein

Met betrekking tot Jeugd en Wmo heeft het Rijk, in afstemming met de VNG, een zeer dringend beroep gedaan op gemeenten om hun aanbieders van jeugdhulp, jeugdbescherming, jeugdreclassering en maatschappelijke ondersteuning financieel zekerheid en ruimte te bieden, van 1 maart 2020 tot in elk geval 1 juni 2020. Dit verzoek is gedaan om acute liquiditeitsproblemen bij deze partijen te voorkomen en de gevolgen van de coronacrisis voor de financiële positie in 2020 van deze zorgaanbieders te neutraliseren. Het Rijk heeft dit gevraagd aan gemeenten om te voorkomen dat deze partijen een beroep moeten doen op het vangnet van Tijdelijke Noodmaatregel Overbrugging. Het Rijk en gemeenten zijn nog met elkaar in gesprek over compensatie.

Waar zorg (tijdelijk) niet verleend wordt vallen ook de eigen bijdragen weg. Inmiddels is duidelijk dat de gemeente wordt gecompenseerd door het Rijk voor de weggefallen eigen bijdragen Wmo in de maanden april en mei 2020. Ook voor de weggefallen eigen bijdrage peuterspeelzalen is een compensatie gekomen.

Corona zal voor een groot aantal werknemers op zowel de lange als de korte termijn leiden tot minder werk en minder inkomen. Dit zorgt voor oplopende schulden en uiteindelijk wellicht tot een verzoek om schuldhelpverlening waarvoor de gemeente zorg draagt.

Het is afwachten of er structurele gevolgen zijn voor het Sociaal Domein naar aanleiding van deze crisis. Er kunnen mutaties komen in aantallen cliënten, zwaarte van de zorg maar ook kan niet verleende zorg zich ophopen tot een later moment.

De gemeente blijft eigen risicodragers. Voor Jeugd en Wmo krijgt de gemeente weliswaar jaarlijks middelen van het Rijk maar dat is op basis van algemene maatstaven en niet op afrekeningsbasis.

Stijgende kosten gemeenschappelijke regelingen

De GGD heeft een belangrijke rol bij de bestrijding van het virus. Welke kosten de GGD de komende periodes moet maken is afhankelijk van de ontwikkeling van de verspreiding van het virus en de strategie die het kabinet kiest in de bestrijding daarvan. De GGD zelf heeft onvoldoende weerstandsvermogen om meerkosten op te vangen. De verwachting is dat het Rijk de meerkosten gaat compenseren. Als dat onvoldoende blijkt te zijn komt de rekening van de meerkosten bij de gemeenten te liggen.

De Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost (VRBZO) voert de regionale coördinatie tijdens de crisis. Uitvoeringskosten zullen waarschijnlijk stijgen en daarmee de bijdrage van gemeenten.

Blink verzorgt voor ons de afvalstromen. Zowel het ophalen van het afval als het vermarkten daarvan. Vooralsnog worden daar geen problemen verwacht. Op het moment de inkomstenstromen uit afval dalen door de veranderde wereldeconomie zal dit bij 100% kostendekkenheid van afval wel leiden tot hogere afvalstoffenheffingen.

Senzer verstrekt nu namens de gemeente de noodkredieten. De verwachting is dat het Rijk de hogere uitvoeringskosten die hieruit uitvloeien gaat compenseren. Op langere termijn zal bij de zwaardere scenario's de werkeloosheid fors oplopen. Dit zal een impact hebben op de begroting van Senzer in zowel de vorm van hogere uitvoeringskosten van deze organisatie én in hogere programmakosten. Via respectievelijk de algemene uitkering en BUIG krijgt de gemeente daarvoor wel meer middelen binnen van het Rijk. Deze kosten en opbrengsten zijn echter niet op afrekeningsbasis maar op basis van algemene maatstaven. Dat geeft per definitie een risico. Ook beschikt Senzer over werkbedrijven die voor hun resultaat mede afhankelijk zijn van de economische ontwikkelingen. Senzer heeft nauwelijks weerstandsvermogen om tegenvallers op te vangen. Senzer heeft aangegeven op dit moment nog geen inschatting te kunnen geven van de gevolgen en zodra dat inzicht er wel is eventueel te komen met een bijgestelde begroting 2021.

Beroep van maatschappelijk middenveld op gemeente

Bovenstaande risico's vloeien allemaal voort uit de rollen die de gemeente al vervult en waarvoor in de begroting kosten of opbrengsten zijn opgenomen. Denk aan de gemeente als verantwoordelijke van een deel van de zorg, verhuurder van vastgoed en inner van belastingen.

Het is echter ook voorstelbaar dat op enig moment het maatschappelijk middenveld een beroep gaat doen op gemeenten op die gebieden waar het Rijk niet of onvoldoende compensatie verstrekt. Mochten bijvoorbeeld verenigingen of stichtingen in de sport of cultuur in de problemen komen en ze onvoldoende over eigen reserves beschikken zal de druk op de gemeente om bij te springen toenemen. Het is dan een politieke keuze of die vraag ingewilligd gaat worden. Ook op andere beleidsterreinen kan een extra inspanning aan de orde komen. Bijvoorbeeld een economisch actieprogramma voor de teruggelopen lokale economie.

Overig

Lonen en prijzen

In paragraaf 3.2 staan de basisuitgangspunten voor de Begroting 2021-2024 aangegeven. De uitgangspunten voor lonen en prijzen zijn gebaseerd op de meest actuele ramingen van het CPB uit maart 2020. Het CPB heeft aangegeven niet tussentijds met een nieuwe raming te komen naar aanleiding van de coronacrisis. De eerst volgende (reguliere) raming volgt in juni 2020.

Werking compensatie door het Rijk

Voor een aantal risico's welke de gemeente loopt is het Rijk met compensatie gekomen of denkt daarover na. Dat is een positieve ontwikkeling. Deze compensatie zal in de meeste gevallen niet op afrekeningsbasis zijn. Om op afrekeningsbasis te kunnen compenseren zijn doorgetimmerde regelingen nodig die recht doen aan het gevraagde. De verwachting is daarom dat veel van de compensaties via algemene verdeelsleutels worden verdeeld over de gemeenten. Dit beperkt verder de administratieve lasten voor gemeenten en Rijk in de verantwoording. Algemene verdeelsleutels hebben als nadeel dat ze niet altijd een afspiegeling zijn van de werkelijk gemaakte kosten. De ene keer houdt je als gemeente nog

wat over aan de compensatie en een andere keer moet je uit eigen middelen extra bijdragen. Hoe het per saldo uitpakt moet blijken.

Het Rijk zal niet alles gaan compenseren. Het Rijk stond er financieel uitstekend voor maar ook dat heeft zijn grenzen. Er zal een bepaalde financiële inspanning verwacht worden van de medeoverheden. Over het algemeen hebben gemeenten een redelijk weerstandsvermogen. Een dergelijk weerstandsvermogen wordt juist opgebouwd voor situaties als deze. Het is verder afwachten wat de duur van de wel toegekende compensatie zal zijn.

3. Uitgangspunten begroting 2021 – 2024

3.1 Inleiding

In dit hoofdstuk staan de financiële uitgangspunten opgenomen voor de Begroting 2021-2024. Dit vormt de technische basis voor verdere uitwerking van de begroting.

Bij deze uitgangspunten is rekening gehouden met de 'Visie herstelplan eigen vermogen 2012-2025', dat op 5 april 2012 door de gemeenteraad is vastgesteld.

3.2 Basiscijfers begroting 2021-2024

Dit betreft de volgende onderdelen.

- a. Kerngegevens/groei van de gemeente;
- b. Loonkostenontwikkeling;
- c. Prijsontwikkeling budgetten;
- d. Pensioenpremie's en sociale lasten;
- e. Afschrijvingen;
- f. Rente nieuwe leningen;
- g. Rente bouwgrondexploitatie en gesloten financieringen;
- h. Toerekening ambtelijke kosten aan bouwgrondexploitatie;
- i. Overheadpercentage;
- j. Onvoorziene uitgaven;
- k. Algemene uitkering uit het gemeentefonds.
 - Algemeen;
 - Korting 100.000+ gemeenten;
 - Herziening gemeentefonds;
 - Stelpost Jeugd;
 - Diverse compensaties corona.

Hieronder staat per onderdeel aangegeven wat de uitgangspunten voor dat onderdeel zal zijn in de Begroting 2021-2024.

a. Kerngegevens/groei van de gemeente

In de begroting wordt rekening gehouden met groei van de inwonersaantallen en het aantal woningen. Ten aanzien hiervan is uitgegaan van de volgende aantallen:

Omschrijving	Aantallen per 1 januari				
	2020	2021	2022	2023	2024
Inwoneraantallen	30.719	30.844	30.969	31.094	31.219
Aantal woningen	12.941	13.169	13.452	13.819	13.886

Deze cijfers zijn van belang voor berekening van de algemene uitkering.
Het aantal woningen is op basis van de regionale opgave voor Gemert-Bakel en de daaronder liggende woningbouwplanning.

b. Loonkostenontwikkeling

De huidige cao gemeenten loopt tot 1 januari 2021. Onbekend is daarom hoe de lonen in 2021 zich zullen ontwikkelen. Daarom gaan wij voor de loonkostenontwikkeling in 2021 uit van de loonvoet sector overheid. Deze bedraagt 3,1% volgens het Centraal Planbureau (publicatie CEP maart 2020).

In juni 2020 wordt dit cijfer opnieuw gepubliceerd. Dat is ieder jaar het geval en normaliter zijn eventuele mutaties dan verwaarloosbaar. Voorstelbaar is echter dat het

cijfer in juni significant zal afwijken als gevolg van de coronacrisis. In de begroting 2021 zullen wij het actuele getal hanteren.

Deze kosten zijn niet opgenomen in de voorliggende Kadernota omdat compensatie voor loonkosten plaatsvindt in de meicirculaire 2020. Ook hier vindt mogelijk later in het jaar nog een correctie plaats vanuit het Rijk, in dit geval via de septembercirculaire 2020.

c. Pensioenpremie's en sociale lasten

Het werkgeversdeel pensioenpremies maakt geen onderdeel uit van het percentage loonvoet sector overheid. Verwacht wordt dat de pensioenpremies in 2021 flink zullen stijgen. Onbekend is echter met welk percentage. Het ABP heeft hier geen indicatie over afgegeven. Daarom hebben wij om een indicatie gevraagd bij onze externe adviseur rechtspositie en salarissen. Voorzichtigheidshalve rekenen wij met een stijging van de pensioenpremie's van 24,9% naar 26,4%. Dat komt neer op structureel € 97.000.

Voor de sociale lasten 2021 zijn er geen bijzonderheden bekend op dit moment. Als daar geen verandering in komt zal in de begroting daar geen daling of stijging voor worden opgenomen.

d. Prijsontwikkeling budgetten

Het Centraal Planbureau verwacht voor 2021 een gemiddelde inflatie stijging van 1,7% (overheidsconsumptie Imoc). Aan de lastenkant verhogen wij budgetten, evenals voorgaande jaren, niet standaard met een inflatiepercentage. Mocht stijging noodzakelijk zijn dan wordt dat apart aangegeven. Indien bekend wordt dan de exacte stijging (bijvoorbeeld op basis van contract) verwerkt.

De inflatiestijging van 1,7% in 2021 is de basis voor de verhoging tarieven 2021 aan de batenkant. Zie paragraaf 3.5 van deze Kadernota.

In juni 2020 wordt dit cijfer opnieuw gepubliceerd. Dat is ieder jaar het geval en normaliter zijn eventuele mutaties dan verwaarloosbaar. Voorstelbaar is echter dat het cijfer in juni significant zal afwijken als gevolg van de coronacrisis. In de begroting 2021 zullen wij het actuele getal hanteren.

e. Afschrijven

Voor de afschrijvingsmethodiek en de afschrijvingstermijnen worden de bepalingen gevolgd zoals vastgesteld in de gemeentelijke 'Nota activering, waardering en afschrijving' van juli 2017. In deze nota is bepaald dat er gestart wordt met afschrijven in het jaar volgend op het gereedkomen van de investering. Indien een investering is afgeschreven blijven de vrijvallende kapitaallasten tot nadere besluitvorming via een stelpost in de begroting geraamd staan als dekking voor de toekomstige vervangingsinvestering.

f. Rente nieuwe leningen

Op dit moment zijn de actuele tarieven:

Tarieven BNG	Maart 2020
1-maands lening	-/- 0,51%
5 jaar	0,15%
10 jaar	0,32%
25 jaar	0,67%

Na het uitbreken van de coronacrisis zagen we eerst een daling van de rente gevolgd door een stijging. Het renteklimaat blijft naar verwachting echter gunstig, met enige schommelingen. Voorzichtigheidshalve zal voor de Begroting 2021-2024 worden gerekend met dezelfde percentages als in de Begroting 2020-2023. Dit betekent een rentepercentage van 0,5% voor kort geld (< 1 jaar) en bij nieuwe investeringen met een rentepercentage van 2,5% voor lang geld (> 1 jaar).

De rentes zijn op dit moment extreem laag. Investerings hebben in de regel een langere aanlooptijd. Rekenen met de huidige rentepercentages voor investeringen die over aantal jaren worden gerealiseerd is daarom risicovol. Werken met een vast rentepercentage geeft in de meerjarenraming en onderliggende beheerplannen een stabiel financieel beeld.

g. Rente bouwgrondexploitatie en gesloten financieringen

De toe te rekenen rente aan de bouwgrondexploitatie wordt bepaald op basis van de door de commissie BBV voorgeschreven rekenwijze in de "Notitie grondexploitaties 2016". Voor 2021 komt dit percentage naar verwachting uit op 2,9%. Dit percentage wordt ook gehanteerd voor het bepalen van de kostendekkendheid riool en afval.

h. Toerekening ambtelijke kosten aan bouwgrondexploitatie

Net zoals voorgaande jaren wordt de toerekening van ambtelijke kosten aan de bouwgrondexploitatie gemaximaliseerd op € 500.000 per jaar. Dit op basis van de "Visie herstelplan eigen vermogen 2012-2025".

i. Overheadpercentage

Om de gemeenteraad op eenvoudige wijze meer inzicht te geven in de totale kosten van de overhead van een organisatie heeft de BBV met ingang van 2017 verplicht dat de overhead apart opgenomen wordt in de begroting. Deze overhead maakt geen onderdeel meer uit van de portefeuilles zelf. In de portefeuilles staan enkel de kosten die betrekking hebben op het primaire proces.

Overhead bestaat volgens de BBV uit:

1. Leidinggevenden primair proces (hiërarchisch);
2. Financiën, toezicht en controle gericht op de eigen organisatie;
3. P&O / HRM;
4. Inkoop (incl. aanbesteding en contractmanagement);
5. Interne en externe communicatie m.u.v. klantcommunicatie;
6. Juridische zaken;
7. Bestuurszaken en Bestuursondersteuning;
8. Informatievoorziening en automatisering (ICT);
9. Facilitaire zaken en Huisvesting;
10. Documentaire informatievoorziening (DIV);
11. Managementondersteuning primair proces.

In het BBV is één uitzondering gemaakt op het verplicht centraal begroten en verantwoorden van overhead. Dit betreft de toerekening van overhead aan gesloten financieringen (bouwgrond, afval, riool) en investeringen. Deze uitzondering is gemaakt, omdat het niet toerekenen van overhead anders zou leiden tot een financiële wijziging van de begroting. Wij rekenen overhead toe aan de gesloten financieringen.

Voor de tariefbepaling uren ten behoeve van gesloten financieringen dient daarom een overheadpercentage te worden bepaald. De rekensom die hiervoor wordt gehanteerd is de totale overheadkosten op basis BBV gedeeld door de directe loonkosten. Naar schatting zal dit voor 2021 op 65% uitkomen.

j. Onvoorziene uitgaven

In de begroting 2021-2024 is jaarlijks € 120.000 beschikbaar voor de post Onvoorzien.

Gegeven het karakter van de post Onvoorziene uitgaven moet deze voor alle mogelijke onvoorziene zaken aangewend kunnen worden. Het BBV geeft geen nadere regels voor het omgaan met de post Onvoorziene uitgaven. Door de raad zijn in de financiële verordening geen beperkingen aan de bestedingsrichting opgenomen. Het college hanteert drie O's: Onuitstelbaar, Onontkoombaar, Onvoorzienbaar als richtlijn.

De post Onvoorziene uitgaven wordt, uit het oogpunt van een verantwoord financieel beleid, aangewend voor incidentele uitgaven.

De gemeenteraad besluit over uitgaven uit de post Onvoorziene uitgaven. Het college is wel gemandateerd over de post Onvoorziene uitgaven te mogen beschikken als de uitgave niet meer bedraagt dan € 5.000. Via de financiële rapportages wordt de raad periodiek geïnformeerd over het verloop van de post Onvoorziene uitgaven.

k. Gemeentefonds

Algemeen

Voor de berekening van de algemene uitkering wordt voor de Begroting 2021-2024 uitgegaan van de septembercirculaire 2020 van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) tegen constante prijzen. Het oormerken van specifieke extra middelen gaat niet standaard maar is een separate afweging.

Korting 100.000+ gemeenten

In 2024 en 2025 krijgen gemeenten de laatste (cumulatieve) kortingen opgelegd in de algemene uitkering. Voor Gemert-Bakel is dit respectievelijk € 210.000 en € 218.000. Dit is de finale afronding van de bezuiniging "100.000+ inwoners". Hiermee wilde het Rijk gemeenten stimuleren tot samenwerking of samenvoeging vanuit de veronderstelling dat door schaalvoordelen gemeenten efficiënter werken. De korting in 2024 van € 210.000 is al verwerkt in het startsaldo van deze Kadernota zoals opgenomen in paragraaf 2.2.

Herziening gemeentefonds

In juni 2018 heeft de minister van Binnenlandse Zaken aan de Tweede Kamer gemeld te werken aan een herziening van het totale gemeentefonds per 2021. Met deze herziening van het gemeentefonds wordt onder meer beoogd om de vastgestelde knelpunten in de verdeling van de middelen voor het sociaal domein op te lossen.

Het doel van de herziening van het gemeentefonds is te komen tot een volledige en integrale herijking van het gemeentefonds. Alle uitgavenclusters worden bij de herziening betrokken, evenals de manier waarop de inkomsten van gemeenten verevend worden. Het ministerie van BZK heeft gekozen voor een verdeelonderzoek langs twee sporen ("percelen"). Eén voor het sociaal domein (de evaluatie verdeelmodellen sociaal domein) en één voor het "klassiek gemeentefonds" (de overige delen van het gemeentefonds).

Wij zijn als gemeente voor ongeveer 65% afhankelijk van inkomsten van het Rijk. Een herverdeling van het gemeentefonds kan dus een groot effect hebben op de begroting van de gemeente.

In de voorstellen die begin 2020 op tafel lagen ging grofweg tweederde van de gemeenten er op achteruit (lees de plattelandsgemeenten). De overige gemeenten ging er bij de herverdeling op vooruit (lees de steden). De resultaten waren dermate ingrijpend dat minister Knops besloten heeft de herverdeling naar 2022 uit te stellen en zich te beraden over nadere voorstellen.

De rapporten van het ministerie zijn niet openbaar. Wij kunnen u daarom geen indicatie geven wat het nadelige effect voor de gemeente Gemert-Bakel zou zijn geweest. De algemene verwachting is nu dat de scherpe kanten van de voorstellen af worden gehaald maar dat de nieuwe voorstellen nog steeds ongunstig zullen uitpakken voor plattelandsgemeenten.

Het adviesbureau wat voor onze gemeente de algemene uitkering uitrekent (Pauw) heeft plattelandsgemeenten onlangs geadviseerd uit te gaan van een nadeel van € 25 per inwoner in 2022 en € 50 per inwoner structureel vanaf 2023. Dit betekent voor onze gemeente een nadeel in 2022 van € 775.000 en een structureel nadeel van € 1.555.000 met ingang van 2023. Het geschatte bedrag in 2022 is lager in verband met de gebruikelijke overgangsregeling. Verder wordt geadviseerd een bedrag op te nemen in het weerstandsvermogen. Dat is gedaan bij de Jaarrekening 2019.

Al voor de coronacrisis stonden begrotingen van gemeenten onder druk. In 2019 en 2020 zijn daarover diverse landelijke publicaties geweest. Daar komt nu de onzekerheid van corona bij. Daar bovenop nog eens een herverdeling van het gemeentefonds trekt dan een heel zware wissel op de financiën van veel gemeenten. Het is afwachten hoe het Rijk hier mee omgaat.

Extra middelen Jeugd

Bij de meicirculaire 2019 heeft het Rijk incidenteel extra middelen voor Jeugdzorg ter beschikking gesteld van 2019 tot en met 2021. Dat was nog niet structureel omdat het Rijk er nog niet van overtuigd is dat de tekorten bij gemeenten voor Jeugd structureel zijn. Een onderzoek hiernaar wordt afgerond in het najaar van 2020. Het ministerie heeft in juli 2019 wel een begrotingsrichtlijn uitgevaardigd hoe gemeenten hun jeugdbudgetten mogen ramen vanaf 2022 en verdere jaren. In hun recente begrotingsbrief uit april 2020 heeft de provincie bevestigd dat dit ook toegepast kan worden in 2024.

De richtlijn geeft aan dat gemeenten een stelpost “Uitkomst onderzoek Jeugdzorg” mogen ramen vanaf 2022. Deze stelpost is maximaal gelijk aan de extra middelen die in 2020 en 2021 worden ontvangen voor Jeugd. Voorwaarde daarbij is dat: “daarnaast gemeente tevens zelf maatregelen neemt in het kader van de transformatie rondom jeugdzorg, mede gericht op beheersing van de kosten. Gemeenten spelen immers zelf ook een actieve rol in de transformatie en daarmee ook in het kunnen beperken van de uitgaven.”

In de Begroting 2020-2023 is gerekend met een structurele stelpost vanaf 2022 van € 443.000 per jaar. Dit uitgangspunt wordt onveranderd doorgezet naar de Begroting 2021-2024.

Diverse compensaties corona

Het Rijk zal gemeenten op diverse onderdelen gaan compenseren voor meerkosten of lagere opbrengsten als gevolg van corona. Zo is bijvoorbeeld begin mei er 90 miljoen euro ter beschikking gesteld door het ministerie zodat gemeenten drie maanden huur van sportaccommodaties kunnen kwijtschelden. Toekenning van de compensatie door het Rijk zal in de regel plaats vinden via het gemeentefonds. Dergelijke middelen zullen worden geoormerkt via de risicoreserve corona.

3.3 Uitgangspunten raming drie decentralisaties Sociaal Domein

Drie decentralisaties Sociaal Domein in 2021

De provincie heeft de afgelopen jaren speciale aandacht gehad voor de hoogte van de uitgavenramingen 3d's. Daarvoor zijn in 2018 de volgende richtlijnen gegeven vanuit de provincie. Deze zijn onverkort van toepassing:

Richtlijnen provincie 3d's:

1. Het is niet reëel om in de Begroting 2021-2024 het uitgangspunt van budgettair neutraal ramen 3d's te hanteren;
2. Geef in de Begroting 2021-2024 duidelijk aan op welke uitgangspunten de ramingen zijn gebaseerd en leg hierbij ook een koppeling naar de realisatiecijfers in de jaarrekening;
3. Wanneer er een taakstelling in de Begroting 2021-2024 wordt opgenomen dan adviseren wij de raming van deze taakstelling reëel te onderbouwen. Leg daarbij concreet op programmaniveau vast hoe de taakstelling wordt ingevuld en geef daarbij ook aan hoe het proces, dat bij het concretiseren gevolgd gaat worden, eruitziet.

Wij vertalen dit naar de Begroting 2021-2024 als volgt:

Uitgangspunten 2021-2024 3d's gemeente Gemert-Bakel

De notitie prognose zorgkosten 2020-2021 uitgebracht door GR Peelgemeenten in april 2020 is de basis geweest voor het opstellen van de reële ramingen 2021-2024 voor Wmo, Jeugd en Bijzondere bijstand, Minimabeleid en Schulddienstverlening (BMS).

In onderstaande tabel staan de uitgangspunten voor prijsontwikkeling (indexering) en ontwikkeling groei/afname voorzieningen (volume) opgenomen. Uitgegaan is van indexeringen die in de sectoren gelden. In de tabel is ook 2020 vermeld om inzicht te geven in de groei van 2021 ten opzichte van 2019.

De prognose over 2020 is structureel verwerkt in de 2^e financiële rapportage 2020 die u gelijktijdig is aangeboden met deze Kadernota.

Uitgangspunten prognose	2020		2021	
	Indexering	Volume	Indexering	Volume
Wmo				
Hulp bij het huishouden	2,54%	5,00%	10,00%	5,00%
Begeleiding	2,54%	2,50%	2,54%	2,50%
Collectief vervoer	6,70%	0,00%	2,80%	0,00%
Rolstoelen/woonvoorzieningen	2,60%	0,00%	2,60%	0,00%
Vervoer	2,60%	7,00%	2,60%	7,00%
Jeugd	2,54%	0,00%	2,54%	0,00%
BMS	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%

Toelichting percentages

Invoering van het abonnementstarief heeft een aanzuigende werking op Huishoudelijke ondersteuning blijkt zowel lokaal als landelijk. De verwachting is dat de stijging zich nog doorzet. Voor tariefstijging wordt in 2021 een verhoging verwacht van 10% als gevolg van loonsverhogingen en loontredestijgingen. Voor Begeleiding gaan we uit van toenemende vergrijzing dat leidt tot een stijgende zorgvraag. Voor Vervoer wordt een stijging in de zorgvraag verwacht wat zich uit in een groei van 7% in volume.

Voor Jeugd is geen aanleiding om een percentage voor stijging van kosten zorgvraag op te nemen. Er is alleen rekening gehouden met indexering. Als de pilot autisme expert verlengd gaat worden in 2020 zal dit nog een positief effect hebben op de zorgkosten 2021.

Voor BMS is eveneens geen aanleiding om rekening te houden met stijgende kosten. Voor bijzondere bijstand zijn eerder al kosten opgenomen voor de inkomens- en werktoeslag.

Overige uitgangspunten

- Startpunt voor de programmakosten 3d's zijn de (concept)jaarcijfers 2019 en de aantallen per 31-12-2019;
- De uitvoeringskosten GR Peelgemeenten zijn op basis van de begroting 2021 en meerjarenraming 2021-2024 van GR Peelgemeenten;
- De ramingen 2021-2024 zijn op basis van het ondernemingsplan Senzer 2021;
- Voor de inkomsten Voogdij/18+ volgen we de meicirculaire 2020.

Toekomstige ontwikkelingen waarmee geen rekening is gehouden

- Decentralisatie van beschermd wonen 1-1-2022;
- Herijking gemeentefonds per 1-1-2022;
- Wijziging woonplaatsbeginsel jeugdwet per 1-1-2021;
- Nieuwe contracten JeugdzorgPlus en GI's per 1-1-2021;
- Nieuwe contracten Jeugd voor segment Hoog Complex en segment Wonen per 1-1-2021;
- Vervallen B-variant per 2021.

De effecten van deze toekomstige ontwikkelingen zijn nog niet bekend op dit moment en kunnen positief of negatief uitpakken voor de begroting van de gemeente.

Prognose 2021

Conform de uitgangspunten en voorschriften worden de programmakosten voor 3d's reëel geraamd. De prognose voor 2021 en verder ziet er als volgt uit.

	Werkelijk					Begroot	Prognose Kadernota 2021			
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Wmo	3.959	4.010	4.508	4.843	5.196	4.865	6.472	6.472	6.472	6.472
Jeugd	4.732	5.447	6.169	5.569	6.094	6.183	6.078	6.078	6.078	6.078
BMS	617	672	661	709	831	756	900	900	900	900
Totaal	9.308	10.129	11.338	11.121	12.121	11.804	13.450	13.450	13.450	13.450

Bedragen * €1.000

Deze prognose betekent een structurele bijraming aan de kostenkant vanaf 2021 met jaarlijks € 1.057.000. Daarbij is al rekening gehouden met de structurele doorwerking uit de 2^e financiële rapportage 2020 van € 589.500. Via de algemene uitkering krijgen we ook compensatie (mei- en septembercirculaire) voor prijsstijgingen hoe die er uit komt te zien is nog onbekend.

In 2019 is het grootste deel van de toen nog aparte integratie-uitkering Sociaal Domein overgeheveld naar de algemene uitkering. Dat betekent dat er voor 2020 en verder geen aparte loon- en prijscompensatie voor het Sociaal Domein komt (met uitzondering van Participatie en Voogdij/18+). Die aparte compensatie was in 2019 nog wel geval en die bedroeg toen structureel € 400.000. Gemeenten moeten het voor de loon- en prijsstijgingen in het Sociaal Domein nu doen met het accres van de algemene uitkering.

Dit geeft meer onzekerheid dan de vorige systematiek. Onbekend nu nog is hoe het accres zich gaat ontwikkelen bij de mei- en septembercirculaire 2020. Er is nu enkel een prognose van prijs- en volumestijgingen aan de kostenkant maar nog niet de compensatie via het accres aan de opbrengstenkant.

3d's	2021	2022	2023	2024
Bij te ramen programmakosten	1.057N	1.057N	1.057N	1.057N
Compensatie via mei- en septembercirculaire 2020	PM	PM	PM	PM
Effect voor Begroting 2021-2024	PM	PM	PM	PM

Bedragen * €1.000

3.4 Reserves en voorzieningen

Hoogte storting in reserves en voorzieningen

De dotaties voor 2021 en verder worden in principe op hetzelfde niveau gehouden zoals in de Begroting 2020-2023 met uitzondering daar waar een beheerplan is geactualiseerd.

Inflatietoevoeging reserves en voorzieningen

Er wordt standaard geen inflatiecorrectie toegevoegd aan reserves. Toevoeging van inflatie aan de voorziening door een jaarlijkse stijging van de storting is niet toegestaan volgens de BBV.

3.5 Tarieven 2021

OZB

Voor 2021 worden de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- Voor 2021 en verder een jaarlijkse inflatiestijging van 1,7% toepassen;
- Areaaluitbreiding van € 53.000 (heeft geen invloed op tarief).

Geraamde OZB opbrengst	2021	2022	2023	2024
Was	8.860	9.046	9.235	9.425
Wordt	8.878	9.082	9.289	9.500
Verschil	18V	36V	54V	75V

Bedragen maal € 1.000

Afvalstoffenheffing

Bij de vaststelling van de tarieven van de afvalstoffenheffing zal worden uitgegaan van volledige kostendeckking. De kosten van afval zijn wederom gestegen. De inkomsten uit de afvalstromen zijn gedaald. Om afval kostendeckkend te houden zullen de tarieven van de afvalstoffenheffing met meer dan het inflatiepercentage stijgen is daarom de verwachting.

Rioolheffing

Voor de rioolheffing heeft uw gemeenteraad in december 2018 een besluit genomen over de ontwikkeling van tarieven de komende jaren. Dit besluit was als volgt: "De rioolheffing naast de reguliere inflatiecorrectie vanaf 2020 beleidsmatig met 2,5 % te verhogen gedurende de planperiode".

De inflatie voor 2021 bedraagt 1,7%. Het tarief riool zal daarom met 4,2% stijgen in 2021.

De planperiode betreft 2019 tot en met 2023. In het watertakenplan staat aangegeven dat vanaf 2024 de tarieven met 5,2% (exclusief inflatie) stijgen. Over de stijging vanaf 2024 heeft de gemeenteraad nog niet besloten.

Leges

Kostendekkende tarieven is het uitgangspunt. Voor de leges worden, naast geringe materiele kosten, hoofdzakelijk personeelslasten gemaakt. Voor het personele deel zullen de tarieven de stijging in de loonvoet sector overheid volgen (3,1%). Voor de materiële component binnen de legesberekening wordt het inflatiepercentage van 1,7% gehanteerd.

Beoogd was dat de Omgevingswet per 1 januari 2021 zou gaan starten. Dit had gevolgen gehad voor de opbouw en hoogte van de tarieven omgevingsvergunning in 2021. Minister van Veldhoven heeft op 1 april 2020 de kamer echter een brief gestuurd waarin is medegedeeld dat de invoering van de wet tot nader order is uitgesteld.

Verhuur gebouwen en sportaccommodaties

De tarieven voor de binnen- en buitensportaccommodaties worden gebaseerd op de huidige tarieven vermeerderd met de inflatie van 1,7%. Bij onze overige gebouwen volgen we de contractueel afgesproken indexaties.

Toeristenbelasting

Het tarief voor de toeristenbelasting wordt gebaseerd op de huidige tarieven vermeerderd met de inflatie van 1,7%. In de Begroting 2020-2023 was meerjarig rekening gehouden met een stijging van 1,5% per jaar.

Hondenbelasting

Het tarief voor de hondenbelasting wordt gebaseerd op de huidige tarieven vermeerderd met de inflatie van 1,7%. In de Begroting 2020-2023 was meerjarig rekening gehouden met een stijging van 1,5% per jaar.

Reclamebelasting

Uitgezonderd op de inflatiestijging is de reclamebelasting. De gemeente int reclamebelasting maar deze wordt terug ter beschikking gesteld aan de ondernemers. Het doorberekenen van inflatiestijging heeft daarom geen effect op de gemeentelijke begroting. De ondernemersvereniging onderzoekt in 2020 of de reclamebelasting in 2021 vervangen kan worden door een bedrijveninvesteringszone (BIZ).

Begraafplaatsen

Voor de tarieven van de gemeentelijke begraafplaatsen volgen wij de tarieven van de parochie Heilige Willibrordus Gemert-Bakel. Het college van B&W stelt deze tarieven jaarlijks vast.

Bouwgrondexploitatie

Voor de grondprijzen 2021 krijgt u een voorstel in december 2020 aangeboden. Met de verwachte (tussentijdse) winsten in de bouwgrondexploitatie wordt niet gerekend in de begroting. Op het moment dat er winsten behaald worden zijn dat incidentele voordelen in de betreffende jaarrekening. Voor verwachte verliezen wordt direct een voorziening getroffen.

Effect op Kadernota 2021

Tarieven	2021	2022	2023	2024
OZB (zie eerdere tabel)	18V	36V	54V	75V
Verhuur gebouwen en sportaccommodaties	8V	8V	8V	8V
Toeristenbelasting en hondenbelasting	1V	1V	1V	1V
Totaal effect	27V	45V	63V	84V

De gesloten financieringen afval, bouwgrondexploitatie en riool hebben geen effect op de Kadernota. Verder zijn leges een-op-een gekoppeld aan de kosten die daarvoor gemaakt worden, daarom is de tariefstijging niet als voordeel opgenomen in deze tabel.

Bij toeristenbelasting en hondenbelasting was in meerjarenperspectief rekening gehouden met een stijging van 1,5%. Dat wordt nu 1,7% wat een klein voordeel oplevert.

Zoals aangegeven is er een voorbehoud op dit inflatiepercentage. In juni publiceert het Centraal Planbureau nieuwe cijfers en gezien corona is het voorstelbaar dat dit percentage nog gaat wijzigen.

3.6 Fiscale ontwikkelingen

Vennootschapsbelasting

Overheden zijn door een wetswijziging vanaf 2016 voortaan Vpb-plichtig voor hun ondernemersactiviteiten. Doel hiervan is het scheppen van een gelijk speelveld tussen overheidsondernemingen en private ondernemingen. Daartoe moeten overheden die winst behalen met activiteiten die concurreren met de 'markt', voortaan vennootschapsbelasting gaan betalen.

De heffing van vennootschapsbelasting bij onze gemeente blijft beperkt tot de activiteiten binnen de gemeentelijke bouwgrondexploitatie. Een Vpb-last komt ten last van de reserve bouwgrondexploitatie. Lang waren er landelijk nog geen definitieve standpunten over de toepassing van de regelgeving bij gemeenten. De belastingdienst heeft inmiddels een aantal basisuitgangspunten daarbij genomen. Die volgen wij.

SPUK

Het Rijk is in 2019 gestart met de Regeling specifieke uitkering stimulering sport (SPUK). Sinds 1 januari 2019 kunnen gemeenten, sportverenigingen en sportstichtingen de BTW die hen in rekening wordt gebracht voor investeringen in sport niet meer in aftrek brengen. Om dit nadeel deels te compenseren is de SPUK ingesteld.

Toekenning van het bedrag door het ministerie van VWS is afhankelijk van de werkelijk in dat jaar gemaakte kosten en het totale beroep wat landelijk op SPUK wordt gedaan. Landelijk gezien is een vast bedrag voor SPUK beschikbaar wat naar rato onder de gemeenten wordt verdeeld. Als interne richtlijn hanteren wij een rato van 50%. Meer SPUK dan verwacht bij investeringen geeft structureel lagere kapitaallasten. In de begroting houden wij verder geen rekening met eventuele SPUK opbrengsten. Bij realisatie van SPUK opbrengsten geeft dat dus een incidenteel voordeel in het betreffende jaar.

3.7 Onderscheid begroting en meerjarenraming

Op 12 november 2020 krijgt de gemeenteraad zowel de Begroting 2021 als de Meerjarenraming 2022-2024 aangeboden. In de gemeentewet staat namelijk dat het college de gemeenteraad een begroting voorlegt en een meerjarenraming.

Met de begroting 2021 autoriseert de gemeenteraad de uitgaven van 2021. Binnen die bedragen mag het college uitgaven doen. Het college mag niet zonder toestemming van de raad uitgaven die in 2022 staan gepland al in 2021 verrichten. Daarnaast wordt ieder jaar een nieuwe begroting vastgesteld. Om deze redenen heeft de meerjarenraming in de praktijk meer het karakter van een doorkijk om inzicht te geven in de financiële positie van de gemeente dan dat het autorisatie van budgetten betreft.

In deze Kadernota duiden wij de Begroting 2021 en de Meerjarenraming 2022-2024 uit eenvoud aan als “Begroting 2021-2024”

4. Doorkijk 2021 - 2024

4.1 Inleiding

Vertrekpunt is de Begroting 2020-2023 zoals vastgesteld in de gemeenteraad van 7 november 2019. Sindsdien hebben zich diverse financiële ontwikkelingen voorgedaan. Verder zijn er noodzakelijke bijstelling van budgetten. Dit alles wordt in dit hoofdstuk weergegeven.

Deze Kadernota 2021 heeft gezien de onzekerheden rond corona en 3d's meer het karakter van een stand-van-zaken-nota. Eventuele wensen voor nieuw beleid komen aan de orde bij de behandeling van de Begroting 2021-2024 in november 2020.

4.2 Besluitvorming gemeente na vaststelling Begroting 2020-2023

De gemeenteraad heeft na vaststelling van de Begroting 2020-2023 een aantal besluiten genomen met invloed op de Begroting 2021-2024. Deze staan in onderstaande tabel weergegeven.

Omschrijving	2021	2022	2023	2024
4e financiële rapportage 2019	11N	11N	10N	10N
Beleidsplan openbare verlichting 2020-2028	218V	184V	170V	108V
Renovatie sporthal Molenbroek	20N	20N	19N	19N
Beheerplan sportparken 2020-2023	47V	31N	26N	42N
1 ^e financiële rapportage 2020	45V	44V	49V	49V
2 ^e financiële rapportage 2020*	635N	632N	632N	632N
Microsoft licenties*	82N	116N	116N	116N
Totaal effect	438N	582N	584N	662N

Bedragen * €1.000

In dit overzicht zijn ook de 2^e financiële rapportage 2020 (*) en het voorstel Microsoft licenties (*) opgenomen. Deze voorstellen krijgt u gelijktijdig met deze Kadernota 2021 ter besluitvorming aangeboden. Voor een compleet totaaloverzicht zijn deze voorstellen vooruitlopend op de besluitvorming weergegeven.

4.3 Verbonden partijen

Bij de verbonden partijen (betreft hoofdzakelijk gemeenschappelijke regelingen) volgen wij een-op-een de kadernota's of begrotingen 2021 zoals door de partijen aangeboden aan de gemeenten.

De stijgingen betreffen in belangrijke mate loon- en prijscompensaties.

Omschrijving	2021	2022	2023	2024
Blink (uitgezonderd afval)	21N	21N	21N	21N
BSOB	17N	16N	16N	16N
Dimpact	4N	4N	4N	4N
GGD	3N	13N	14N	12N

Omschrijving	2021	2022	2023	2024
GGD (nieuwe taak 0-4 jarigen)	11N	21N	31N	41N
GR Peelgemeenten	51N	39N	27N	7V
Innovatiehuis De Peel	0	0	0	0
MRE	6N	6N	6N	6N
ODZOB	13V	13V	13V	13V
Senzer	135N	179N	190N	165N
VRBZO	37N	37N	37N	37N
Totaal effect	272N	323N	333N	282N

Bedragen * €1.000

De bijdragen voor Zorg- en Veiligheidshuis Brabant Zuidoost is nog niet bekend en daarom niet opgenomen in dit overzicht. Voor RIEC is in paragraaf 4.5 een extra bijdrage van € 12.000 opgenomen als gevolg van wegvallende rijksinkomsten.

De bijdrage aan Blink stijgt in 2021 met € 55.000. Deze stijging is deels meegenomen in bovenstaand overzicht. Een deel van de kosten (€ 34.000) van Blink worden namelijk volledig doorbelast in de afvalstoffenheffing en raakt daarom niet het saldo van deze Kadernota. De resterende € 21.000 betreft andere diensten die worden afgenomen van Blink zoals straatreiniging en calamiteiten.

De taak GGD 0-4 jarigen was eerst ondergebracht bij Zorgboog. Nu gaat de GGD die taak vervullen. De GGD rekent standaard in alle jaren een inflatie door (dit in tegenstelling tot de meeste gemeenschappelijke regelingen en Zorgboog). Dit verklaart de jaarlijkse stijging in de bijdrage.

In de (concept) zienswijze van de gemeente Gemert-Bakel voor de begroting 2021 van Senzer wordt opgeroepen om in de lijn van de begroting 2020 het volledige weerstandsvermogen in te zetten om de bijdrage van gemeenten te dempen. Voor 2021 zou dit voor Gemert-Bakel een voordeel geven van € 187.000. Dat is nog niet verwerkt in bovenstaande cijfers omdat Senzer daarover nog een besluit dient te nemen.

4.4 Kostenstijgingen

Aan de lastenkant verhogen wij budgetten, evenals voorgaande jaren, niet standaard met een inflatiepercentage. Dit doen wij enkel wanneer noodzakelijk. De volgende nu bekende autonome kostenstijgingen worden meegenomen:

Omschrijving	2021	2022	2023	2024
Belastingen eigen panden	11N	11N	11N	11N
DVVO Senzer onderhoud	60N	60N	60N	60N
Informatievoorziening en automatisering	11N	11N	11N	11N
Pensioenpremies personeel	97N	97N	97N	97N
Totaal effect	179N	179N	179N	179N

Bedragen * €1.000

Belastingen eigen panden

De gemeente heeft ongeveer 150 panden in haar bezit. In alle gevallen is de gemeente eigenaar. In een aantal gevallen ook gebruiker. De eigen panden zijn niet vrijgesteld van gemeentelijke belastingen (OZB, afval, riool) of van waterschapsbelasting. Verhoging van de tarieven geeft voor die panden ook hogere lasten in de begroting. Dit wordt meegenomen in de Begroting 2021-2024.

DVO Senzer onderhoud openbaar groen

Sinds 2016 zet Senzer mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt in voor het onderhoud van het openbaar groen in Gemert-Bakel. Voor de Kadernota 2020 is extra areaaluitbreiding aan het onderhoudsbedrag voor Senzer toegevoegd. In de loop van 2019 is vastgesteld dat de loonwaarde van de medewerkers van Senzer hoger blijkt te zijn dan in 2016 is berekend. De loonwaarde was 50% en is nu door een onafhankelijke beoordeling vastgesteld op 60%. Dat betekent dat de Loonkostensubsidie is verlaagd van 50% naar 40%. Tegelijkertijd is het aantal mensen met een IBA-indicatie (indicatie banenafpraak) met 3 FTE afgenomen en is één reguliere voorman ervoor in de plaats gekomen. Ook de afname van het aantal IBA-medewerkers heeft consequenties voor de Loonkostensubsidie.

Indien de middelen niet worden toegekend is er een risico dat de beoogde kwaliteit niet kan worden gerealiseerd. Dit levert onverzorgde groenvoorzieningen en veel zwerfvuil op straat op. De kwaliteit van plantvakken in de woonstraten loopt hierdoor terug. Het aantal meldingen over het onderhoud van de openbare ruimte neemt toe. Dat geeft een extra druk op de eigen organisatie voor het behandelen van die extra meldingen. Voor Senzer betekent het dat in 2021 circa 12% van de uren niet besteed kunnen worden in Gemert-Bakel. Dat heeft gevolgen voor Senzer als organisatie. Het is onbekend of deze mensen elders ondergebracht kunnen worden. Mensen die jarenlang in Gemert-Bakel gewerkt hebben komen elders te werken. De overeenkomst met Senzer zal aangepast moeten worden.

Informatievoorziening en automatisering

De afgelopen negen jaren is er geen indexering toegepast op de budgetten van informatievoorziening en automatisering. De leveranciers hebben deze indexering wel doorbelast. Deze indexering is tot nu opgevangen door bezuinigingen binnen bestaande onderhoudscontracten. In 2021 kan dit niet langer opgevangen worden in het huidige budget. Daarom wordt gevraagd structureel jaarlijks een indexering van 2,5 % door te voeren. De landelijke inkoopvoorwaarden voor ICT die gehanteerd worden voor het aangaan van onderhoudscontracten bieden leveranciers de ruimte voor het doorvoeren van een indexering.

Pensioenpremies personeel

Verwacht wordt dat de pensioenpremies in 2021 flink zullen stijgen. Onbekend is echter met welk percentage. Het ABP heeft hier geen indicatie over afgegeven. Voorzichtigheidshalve rekenen wij met een stijging van de pensioenpremie's van 24,9% naar 26,4%. Dat komt neer op structureel € 97.000. Zie ook paragraaf 3.2.

4.5 Bijstellingen met een verplicht karakter

Naast de al genomen raadsbesluiten, te volgen gemeenschappelijke regelingen en overige aanpassingen uit de vorige paragrafen worden de volgende bijstellingen voorgesteld via deze Kadernota. Dit betreft bijstellingen met een verplicht karakter. De gemeente is wettelijk verplicht een activiteit uit te voeren, de keuzemogelijkheid hoe de activiteit wordt uitgevoerd is relatief beperkt voor de gemeente.

Nr.	Omschrijving	2021	2022	2023	2024
Portefeuille 1 Algemene zaken					
1.1	Convenant Bondgenootschap van gemeentelijke- en provinciale overheden tegen ondermijning in Brabant & Zeeland.	12N	12N	12N	12N
1.2	Uitvoeringsbudget Privacy & Informatieveiligheid	25N	20N	20N	20N
Portefeuille 2 Sociaal Domein					
2.1	Eerder bereiken van inwoners met schulden (vroegsignalering)	50N	50N	50N	50N
2.2	Plan van aanpak alcohol en drugs	7N	7N	7N	7N
Portefeuille 3 Ruimtelijke Ordening & Openbaar Beheer					
3.1	Onderhoud Keskes	35N	35N	35N	35N
3.2	Werkzaamheden monumenten	67N	0	0	0
3.3	Werkprogramma Omgevingsdienst Zuidoost Brabant	93N	93N	93N	93N
Portefeuille 4 Economie & Sport					
Geen bijstelling					
Portefeuille 5 Financiën & Volkshuisvesting					
5.1	Inzet BIZOB	44N	44N	44N	44N
5.2	Voorziening pensioenen wethouders	79N	79N	79N	79N
	Totaal van alle portefeuilles	412N	340N	340N	340N

Bedragen * €1.000

In de bijlage is een uitgebreide toelichting beschikbaar. Via de nummering van de wensen is de toelichting daar vindbaar.

Op de raadsvergadering van 4 juni 2020 staat een voorstel geagendeerd over arbeidsmigranten. Een van de besluiten daarbij is om bij de integrale afweging van de Kadernota 2021 een bedrag van € 85.000 op te nemen voor handhaving. Omdat de integrale afweging nu niet meer in deze Kadernota worden gemaakt maar bij de Begroting 2021-2024 zijn deze uitgaven nu niet opgenomen.

5. Totaaloverzicht

Samengevat ziet de Kadernota 2021 er als volgt uit.

	2021	2022	2023	2024
Saldo Begroting 2020-2023* (november 2019)	408V	527V	796V	540V
Bijstellingen				
• Tarieven	27V	45V	63V	84V
• Al genomen raadsbesluiten (inclusief raad juli 2020)	438N	582N	584N	662N
• Gemeenschappelijke regelingen	272N	323N	333N	282N
• Kostenstijgingen	179N	179N	179N	179N
• Algemene uitkering meicirculaire 2020**	PM	PM	PM	PM
• Bijstellingen met een verplicht karakter	412N	340N	340N	340N
Totaal bijstellingen	1.274N	1.379N	1.373N	1.379N
Saldo Kadernota 2021 na bijstellingen	866N	852N	577N	839N

Bedragen * €1.000

In dit totaaloverzicht is geen financiële doorwerking van corona opgenomen gezien de onzekerheden daarover.

(*) Per 31-12-2019 is het benodigde weerstandsvermogen bereikt. Daarom is de jaarlijkse storting van € 250.000 ten behoeve van de opbouw van het weerstandsvermogen met ingang van 2021 komen te vervallen in deze Kadernota.

(**) De onzekerheid herverdeling gemeentefonds (paragraaf 3.2) per 2022 maakt geen onderdeel uit van het saldo van deze Kadernota. Wij volgen standaard de circulaire en richtlijnen van het Rijk. De herverdeling vanaf 2022 zal volgens de huidige planning in de decembercirculaire 2020 bekend worden.